ASPECTELE FINANȚĂRII ACHIZIȚIILOR PUBLICE PRIN PRISMA DEZVOLTĂRII SISTEMULUI FINANCIAR SUSTENABIL

Andrei MULIC,
ORCID: 0000-0001-6207-1216
Universitatea de Stat din Moldova
Ecaterina ULIAN,
ORCID: 0000-0001-6105-1221
Universitatea de Stat din Moldova

Abstract. The article deals with the most important aspects of public procurement financing in the financial system of the Republic of Moldova. Public procurement in this study is considered as a multi-level system of interrelated categories, the functioning of which should ensure the development of a sustainable financial system for the subsequent achievement of maximum efficiency in the use of budget funds at the local and central levels. Also in this study, the problems arising in the implementation of public contracts in the Republic of Moldova are considered, proposals are presented to improve the efficiency of public procurement financing in the context of ensuring the stability of the entire national financial system.

Key words: *public procurement, financing system; budget funds, sustainable financial system, procurement efficiency.*

Introducere (gradul de abordare a temei în literatura științifică). Literatura specializată examinează detaliat factorii determinanți pentru respectarea regulilor de finanțare a achizițiilor publice (Abere și Muturi, 2015; Chikwere, 2019; Hyacinth și Yibis, 2017; Omagbon, 2016; Sandada și Kambarami, 2016).). Cercetările respective au fost realizate folosind modele simplificate. Îmbunătățirea și dezvoltarea modelelor simplificate de finanțare a achizițiilor publice contribuie la utilizare modelelor strategice pentru o înțelegere mai largă a factorilor cheie care explică conformitatea cu cerințele de reglementare în domeniul achizițiilor publice.

Scopul lucrării. Actualmente, în Republica Moldova s-a dezvoltat un sistem de norme juridice care reglementează relațiile pentru introducerea și implementarea unui mod mai eficient de utilizare a fondurilor bugetare - sistemul de achiziții publice. Normele juridice care reglementează relațiile legate de achizițiile publice, din punctul de vedere al asigurării stabilității sistemului financiar, au fost elaborate și separate într-un grup distinct relativ recent. Prin urmare, scopul principal al cercetăriii este de a lua în considerare relația asociată

cu implementarea achizițiilor publice pentru instituțiile de stat, asigurând în același timp sustenabilitatea mecanismului de finanțare a contractelor publice.
Metodologia cercetării. Metodologia cercetării științifice aplicată la articolul ,se fundamentează pe metoda structurală de cercetare. Articolul se bazează pe studierea sistemului de achiziții publice în Republica Moldova, astfel analizînd elementele componente ale acestuia. Metoda analitică a fost utilizată pentru cercetarea conceptului de achiziții publice, precum și legislația în vigoare privind sistemul de achiziții publice
Rezultatele cercetării. În Republica Moldova, ponderea achizițiilor publice în structura cheltuielilor bugetului național public este în mod tradițional destul de mare, astfel că problema formării și dezvoltării unui sistem financiar durabil pentru organizarea și gestionarea achizițiilor publice este de o importanță majoră.
Achizițiile publice asigură:
• nevoile instituțiilor de stat în bunuri (lucrări, servicii) necesare implementării funcțiilor și atribuțiilor autorităților publice centrale și locale, inclusiv pentru implementarea programelor vizate de stat pentru îndeplinirea obligațiilor internaționale ale Republicii Moldova, inclusiv pentru implementarea proiectelor europene;
• nevoile unităților administrativ-teritoriale în bunuri (lucrări, servicii) necesare realizării funcțiilor și atribuțiilor subiecților Republicii Moldova, inclusiv pentru implementarea programelor care vizează urmare a vectorului European de dezvoltare economico-financiară;
• nevoile organelor municipale în privința achiziționării bunurilor (lucrărilor, serviciilor) necesare soluționării problemelor de importanţă locală şi exercitării anumitor atribuţii ale statului transferate autorităţilor locale.
În același timp, achizițiile publice reprezintă un instrument financiar eficient al politicii sociale și financiare a statului, întrucât permite sprijinirea producătorilor naționali, inclusiv întreprinderile mici și mijlocii, organizațiile, precum și stimularea producției de bunuri și servicii competitive la nivel european.
Furnizorii care îndeplinesc cerințele specificate în cerere pot aplica pentru un contract de achiziții publice. Aceasta înseamnă că încheierea unui contract este posibilă cu o firmă de orice formă de proprietate, dacă oferă cele mai atractive condiții.
Achizițiile publice, sau lista generală de nevoi ale autorităților centrale de stat și locale, trebuie să fie satisfăcută printr-o alocare eficientă a fondurilor financiare bugetare. Formarea unui sistem financiar sustenabil pentru implementarea achizițiilor publice este înțeleasă nu atât ca economisire de bani, cât ca căutarea raportului optim preț-calitate. De aceea, firma care a solicitat participarea la licitație trebuie să îndeplinească cerințele înaintate.

În unele cazuri, rezultatele achizițiilor publice nu îndeplinesc cerințele înaintate. Motivul pentru aceasta poate fi atât iresponsabilitatea și lipsa de profesionalism a organizatorilor, cât și motivele egoiste. Contractul de achiziții publice permite companiei să obțină un profit într-o perioadă lungă de timp, astfel încât unii participanți abuzează de dreptul respectiv. Prin urmare, după cum a arătat cazurile practice, acest lucru poate și ar trebui să fie tratat. Cazurile în care deciziile dubioase de a semna contracte de achiziții publice au fost contestate în instanță nu sunt unice. Eforturile comune ale furnizorilor conștiincioși și ale autorităților de reglementare contribuie la eficientizarea sistemului de achiziții publice.

Pentru o companie privată, semnarea contractului de achiziții publice pentru un anumit tip de produs sau servicii poate deveni o sursă de încredere de venit care asigură finanțarea sustenabilă. Contractul de achiziții de publice este benefic pentru entitate private din mai multe motive. În primul rând, compania primește o sursă de încredere de vânzări pentru produsele sale, ceea ce înseamnă că costurile de publicitate și de căutare a clienților sunt reduse. De asemenea, contractul de achiziții publice garanteaza companiei veniturile pentru serviciile prestate integral. Această sursă de profit poate fi un stimulent puternic pentru dezvoltarea ulterioară a sistemului financiar sustenabil în entitatea privată.

Sistemul contractual definește subiecții care monitorizează datele în sistemul informațional automatizat. Pe baza rezultatelor unei astfel de monitorizări, se întocmește un raport analitic consolidat, care conține o evaluare a eficacienții achizițiilor și măsurile de îmbunătățire a legislației. Prin urmare, sistemul achizițiilor publice permite: economisirea resurselor financiare publice într-o măsură mai mare, creșterea volumului achizițiilor, sistematizarea procedurilor de achiziție, controlul nu numai a procesului de plasare a comenzilor, ci și a acțiunilor furnizorilor și clienților în etapele de încheierea și executarea contractelor de achiziții publice, reglementează pe deplin relațiile tuturor participanților în toate etapele procesului de achiziție, ceea ce ne permite să numim sistemul national de achiziții publice un instrument financiar eficient în dezvoltării sistemului financiar sustenabil.

Un dezavantaj semnificativ care împiedică dezvoltarea eficientă a sistemului de achiziții publice îl reprezintă numeroasele modalități prin care clienții și furnizorii pot eluda prevederile legii și pot influența rezultatul procedurii de achiziție. Una dintre principalele probleme este atenția insuficientă acordată calității bunurilor furnizate, ceea ce permite participanților să facă dumping oferind un produs cu calitate scăzută.

Concluzii. Este necesară îmbunătățirea permanentă a legislației în domeniul achizițiilor publice, cum ar fi necesitatea de:

•reglementarea și eficientizarea măsurilor antidumping. Legea trebuie să stabilească cerințele suplimentare pentru ofertanții care indică în ofertă prețuri cu 25 % sau mai mult sub prețul inițial (maxim);

• standardizarea metodelor de calcul, monitorizarea formării prețurilor contractuale inițiale (maxime);

• stabilirea priorității criteriilor non-preț în raport cu criteriile de preț la pregătirea procedurii de evaluare a ofertelor;

Lucrările de îmbunătățire a legislației privind sistemul de achiziții publice și de îmbunătățire a mecanismului de finanțare în domeniul achizițiilor publice ar trebui să continue, să fie de natură sistemică, să vizeze îmbunătățirea eficienței cheltuirii fondurilor bugetare prin eliminarea conflictelor și a decalajelor care apar în procesul de implementarea practică a procedurilor de achiziție prin prisma dezvoltării sistemului financiar sustenabil.

Referințe bibliobgrafice

1. Legea nr. 131 din 03.07.2015 privind achiziţiile publice Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 197-205 din 31.07.2015
2. Abere, D.O., Muturi, W., 2015. Factors affecting compliance with the public procurement and disposal regulations in Kenya, a case study of county government of Nyamira. Int. J. Econ., Commer. Manag. 3 (11), 1060–1089.
3. Dudin M.N, Ljasnikov N.V, Kuznecov A.V, Fedorova IJu. Innovative transformation and transformational potential of socio-economic systems // Middle East Journal of Scientific Research, 2013, no. 17 (10), pp. 1434-1437.